Fi

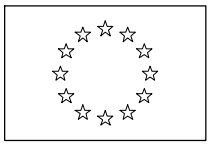

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 28.11.2001
KOM(2001) 664 lopullinen

2001/0270 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. JOHDANTO

Eurooppalaiset yhteiskunnat muodostuvat useista kulttuureista ja kansallisuuksista ja niiden monimuotoisuus on myönteinen ja rikastuttava tekijä. Kaikkialla maailmassa kuitenkin ilmenee jatkuvasti eri muotoista rasismia ja muukalaisvihaa. Tapahtumat eri puolilla Eurooppaa ovat osoitus rasististen ja muukalaisvihamielisten asenteiden olemassaolosta.

Rasismilla ja muukalaisvihalla rikotaan vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteita, joille Euroopan unioni perustuu ja jotka ovat yhteisiä kaikille jäsenvaltioille, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa todetaan. Unioni on sitoutunut pitämään arvossa yhteisön oikeuden yleisinä periaatteina perusoikeuksia, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa ja sellaisina kuin ne ovat siirtyneet jäsenvaltioille yhteisistä valtiosääntöperinteistä.

Viimeksi perusoikeuksia lujitettiin EU:ssa, kun Nizzassa 7 päivänä joulukuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto antoi julistuksen Euroopan unionin perusoikeuskirjasta[1].

Tämän puitepäätösehdotuksen tarkoituksena on sekä vahvistaa rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvia rikoksia koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentämiseksi tarkoitettuja ja rikoslakiin perustuvia toimenpiteitä että tiivistää jäsenvaltioiden yhteistyötä näiden rikosten torjumiseksi.

2. TILASTOTIETOA

Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskuksen (jäljempänä 'EUMC') vuoden 1999 vuosikertomuksen[2] mukaan useista kansallisten tiedotusvälineiden, viranomaisten tai valtiosta riippumattomien järjestöjen laatimista raporteista käy ilmi, ettei tämä ilmiö ole vieras millekään Euroopan unionin jäsenvaltiolle. On kuitenkin huomattava, ettei rasistisia tilanteita koskevan tiedon keräämiselle ole yhteneviä kriteerejä. Euroopan unioni on ryhtynyt korjaamaan tätä tilannetta. EUMC:n tietoverkon Raxenin tehtäväksi on annettu yhteisten perusteiden määrittäminen ja asiaan liittyvien ehdotusten tekeminen.

Rotusyrjinnän ja suvaitsemattomuuden vastainen komitea ECRI, joka on Euroopan neuvoston rasismin torjuntaa käsittelevä asiantuntijaelin, on osana rasismin torjuntaa koskevia lakeja, politiikkoja ja käytäntöjä käsittelevää toista tarkastuskierrosta julkaissut useita maaraportteja. Belgiaa, Itävaltaa, Kreikkaa, Ranskaa, Saksaa, Tanskaa ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevissa raporteissa todetaan, että vaikka kehitys on ollut positiivista, tilanteessa on edelleen parantamisen varaa.

Tavallisimpia rasismitapauksia eivät ole tiedotusvälineiden uutisoimat väkivallanteot. Saksan viralliset tilastot osoittavat, että yhteensä 10 037 rekisteröidystä rasismiin tai muukalaisvihaan perustuvasta rikoksesta 66 prosenttia luokiteltiin propagandarikoksiksi. Yhdistyneessä kuningaskunnassa tehtiin huhtikuusta syyskuuhun 1999 yhteensä 10 982 rikosta, joissa rasismi oli rangaistuksen koventamisperusteena. Puolet näistä rikoksista liittyi henkilöiden häirintään. Ruotsissa rekisteröitiin vuonna 1999 yhteensä 2 363 rasistista tai muukalaisvihaan perustuvaa rikosta, joista uhkaukset, pahoinpitelyt ja häirintä olivat yleisimmät muodot.

---

[1] EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1.

[2] http://www.eumc.eu.int/publications/ar99/AR99-EN.pdf

Vakavat rasistiset väkivallanteot ovat suuren yleisön parhaiten tuntemia rasismitapauksia, koska muiden vakavien rikosten tavoin ne pääsevät uutisotsikoihin. Vuonna 1999 rodullisin, etnisin, uskonnollisin tai kulttuurisin perustein tehdyistä murhista tai murhayrityksistä kerrottiin Itävallan, Ranskan, Saksan, Espanjan, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan tiedotusvälineissä. Uusnatsiryhmien tekemiksi rekisteröityjen rasististen rikosten määrä kasvoi samana vuonna Saksassa ja Ruotsissa. Saksassa rikosten kokonaismäärä laski, mutta väkivaltarikosten määrä kasvoi. Uusnatseihin ja niin kutsuttuihin skinheadeihin yhdistettyä rotuväkivaltaa on esiintynyt myös Espanjassa ja Portugalissa, missä näiden ryhmien on todettu olevan vastuussa suuresta osasta väkivaltarikoksia. Voidaankin todeta, että rasistiset teot, erityisesti väkivaltaiset hyökkäykset (murhat, vammantuottamukset, pahoinpitelyt) tai omaisuuden vahingoittaminen (tulipalot tai iskut, joissa käytetään räjähteitä), ovat usein juuri uusnatsi- tai skinhead-ideologiaa tunnustavien nuorisoryhmien käsialaa.

Tällaiset ilmiöt on helppo selittää, sillä rasismi ilmentää usein ryhmään kuuluvuutta, jota muihin ryhmiin kohdistuva negatiivinen ja halveksiva asenne tiivistää. Ryhmän sisäinen yllytys ja tuki kannustaa jäljittelyyn ja saa aikaan ketjureaktioita. Rikoksen tekijöiden mielipiteitä kannattaa yleensä laajempi ryhmä, johon tekijät kuuluvat, minkä nämä tulkitsevat oikeutukseksi teoilleen. Tämä kehityssuuntaus on erittäin huolestuttava ja siihen on puututtava tarmokkaasti. Myös silloin, kun näitä rikoksia tehdään järjestäytyneiden organisaatioiden ulkopuolella, niihin reagoiminen on erittäin tärkeää tämän ilmiön kehitystä ehkäisevän tehokkaan strategian luomisessa.

Vuoden 1999 tilastotiedot osoittavat, että kaikissa jäsenvaltioissa on rasistiselle väkivallalle ja syrjinnälle alttiita etnisiä ja rodullisia vähemmistöjä, maahanmuuttajia ja pakolaisia. Uusnatsijärjestöjen tekemät rikokset kohdistuvat ennen kaikkea maahanmuuttajiin, ulkomaalaista syntyperää oleviin henkilöihin sekä juutalaisyhteisöön. Myös hyökkäykset homoseksuaaleja, poliittiseen oppositioon kuuluvia henkilöitä, toimittajia ja poliiseja vastaan ovat lisääntyneet. Raportit ovat myös osoittaneet, että vain pieni osa uhreista tekee rikosilmoituksen viranomaisille. He luulevat usein, ettei heidän tekemäänsä rikosilmoitukseen suhtauduta vakavasti tai he pelkäävät rikoksentekijöiden kostoa.

3. KANSAINVÄLINEN JA YHTEISÖN TASOLLA TOTEUTETTAVA TOIMINTA

Ihmisoikeuksien suojelemiseksi yleisesti ja erityisesti syrjinnän ja rasismin torjumiseksi on laadittu useita kansainvälisiä oikeudellisia asiakirjoja. Näistä asiakirjoista 7 päivänä maaliskuuta 1966 allekirjoitettu kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus, joka on rasismin torjunnan peruskivi maailmanlaajuisella tasolla, käsittelee juuri suojelua rotusyrjinnältä. Tämän yleissopimuksen 4 artiklan a alakohdassa todetaan, että sopimuspuolten tulee "selittää lain mukaan rangaistaviksi teoiksi kaiken rodulliseen ylemmyyteen tai vihaan perustuvien aatteiden levittämisen, rotusyrjintään kiihottamisen samoin kuin kaikki väkivaltaiset teot tai yllyttämisen sellaisiin tekoihin toista rotua tai toista ihonväriä tahi etnistä alkuperää olevaa henkilöryhmää vastaan, samoin kuin myös kaiken rotusortotoiminnan avustamisen, sen rahoittamisen mukaan lukien". Kyseisen artiklan b alakohdassa todetaan, että sopimusvaltioiden tulee "selittää laittomiksi ja kieltää järjestöt samoin kuin organisoitu ja muu propagandatoiminta, joka edistää rotusyrjintää ja siihen yllyttää, sekä pitää tällaisiin järjestöihin tai tällaiseen toimintaan osallistumista lain mukaan rangaistavana tekona". Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ratifioineet yleissopimuksen. Eräät jäsenvaltiot ovat tehneet varaumia 4 artiklan osalta vedoten siihen, että kyseisessä artiklassa esitetyt velvoitteet voivat vaarantaa sananvapauden ja järjestäytymisoikeuden.

Lisäksi kansainvälisen tilanteen analysoimiseksi Yhdysvalloissa tapahtuneiden terrori-iskujen jälkeen 21 päivänä syyskuuta 2001 kokoontuneen ylimääräisen Eurooppa-neuvoston kokouksen päätelmistä sekä sen hyväksymästä toimintasuunnitelmasta käy ilmi Euroopan unionin ja kansainvälisen yhteisön pyrkimykset vuoropuhelun ja neuvottelujen jatkamiseksi rauhaan, oikeuteen ja suvaitsevaisuuteen perustuvan maailman luomiseksi meillä ja muualla. Euroopan unioni korostaa tässä yhteydessä kansallismielisyyteen, rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien kielteisten ilmiöiden torjunnan merkitystä.

Vuodesta 1977[3] yhteisön toimielimet ovat useissa yhteyksissä toistaneet pyrkimyksiään puolustaa ihmisoikeuksia ja perusvapauksia ja ne ovat tuominneet kaikki suvaitsemattomuuden, rasismin ja muukalaisvihan ilmenemismuodot.

Ensimmäinen tärkeä vaihe rasismin torjumisessa yhteisön tasolla oli neuvoston ja jäsenvaltioiden edustajien hyväksymä päätöslauselma, jossa vuosi 1997 julistettiin Euroopan rasismin vastaiseksi vuodeksi[4]. Tämän perusteella Wieniin perustettiin Euroopan rasismin ja muukalaisvihan seurantakeskus.

Laajentumisprosessissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten rasismintorjuntaa ja vähemmistöjen suojelua koskeva politiikka kehittyy ehdokasmaissa. Kööpenhaminassa vuonna 1993 kokoontunut Eurooppa-neuvosto määritteli seuraavat poliittiset perusteet, jotka Euroopan unionin hakijamaiden on täytettävä: vakaat instituutiot, jotka takaavat demokratian, oikeusvaltion periaatteiden toteuttamisen, ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen kunnioittamisen ja suojelemisen. Komissio tarkastelee vuosittain sitä, miten kukin ehdokasmaa noudattaa Kööpenhaminassa vahvistettuja arviointiperusteita ja miten yhteisön lainsäädännön hyväksymisessä edistytään. Keski-Euroopan ehdokasmaita koskevissa määräaikaiskertomuksissa on korostettu varsinkin romaniväestön tilannetta.

Amsterdamin sopimuksella otettiin käyttöön uusi EY:n perustamissopimuksen 13 artikla, jolla yhteisölle annettiin ensimmäisen kerran valtuudet toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä syrjinnän torjumiseksi[5].

Wienin toimintasuunnitelmassa parhaista tavoista panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta[6] rasismi ja muukalaisviha mainitaan erityisinä rikollisuuden muotoina, joiden osalta on tutkittava, miten niitä voidaan parhaiten torjua EU:n puitteissa. Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmiin[7] sisältyvässä kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukaista kohtelua koskevassa luvussa todetaan, että rasisminvastaista toimintasuunnitelmaa koskevan komission tiedonannon perusteella on tehostettava rasismin ja muukalaisvihan torjuntaa. Komission tulostaulua vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteutumisen seuraamiseksi Euroopan unionissa koskevassa puolivuotispäivityksessä 30 päivältä marraskuuta 2000[8] todetaan, että komissio arvioi uuden aloitteen tarvetta tällä alalla ja sen mahdollista laajuutta.

---

3 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen julistus perusoikeuksista ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelemisesta tehty Euroopan yleissopimus, 5.4.1977 (EYVL C 103, 27.4.1977, s. 1).

4 EYVL C 237, 15.8.1996, s. 1.

5 Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.
Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16.

6 51 kohdan a alakohta, EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.

7 http://ue.eu.int/fi/Info/eurocouncil/index.htm.

8 KOM(2000)782 lopullinen, 30.11.2000.

Lisäksi Euroopan parlamentti kehotti 21 päivänä syyskuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa[9] neuvostoa tekemään puitepäätöksen, joka korvaa yhteisen toiminnan.

Riittävillä rikoslainsäädäntöön sisältyvillä toimenpiteillä voidaan merkittävässä määrin torjua rasismia ja muukalaisvihaa. Rankaisutehtävän lisäksi rikoslainsäädännöllisillä toimenpiteillä on merkittävä varoittava vaikutus.

Yhteisön tason toimenpiteistä voidaan mainita yhteinen toiminta 15 päivältä heinäkuuta 1996, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella, rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta[10]. Sen päätavoitteena oli varmistaa jäsenvaltioiden välinen tehokas oikeudellinen yhteistyö rasismin ja muukalaisvihan torjunnassa. Yhteisessä toiminnassa korostettiin tarvetta estää näiden rikosten tekijöitä hyötymästä siitä, että näitä rikoksia kohdellaan eri tavalla eri jäsenvaltioissa. Tällaisten erojen vuoksi rikosten tekijät liikkuvat valtiosta toiseen rikosoikeudenkäyntien välttämiseksi. Jäsenvaltioita pyydettiin varmistamaan, että tietyt yhteisessä toiminnassa mainitut rasistiset ja muukalaisvihamieliset käyttäytymismuodot ovat rikosoikeudellisesti rangaistavia, tai, jos siihen ei päästä ja ennen kuin tarvittavat säännökset mahdollisesti annetaan, että tällaisen käyttäytymisen osalta poiketaan kaksoisrangaistavuuden periaatteesta. Eräät yhteisen toiminnan säännökset koskivat rasistisen ja muukalaisvihamielisen aineiston takavarikointia ja menetetyksi tuomitsemista sekä tietojenvaihtoa.

Ensimmäinen raportti vuoden 1996 yhteisen toiminnan täytäntöönpanosta laadittiin vuonna 1998. Kyseisen raportin päätelmissä todettiin, että jäsenvaltiot olivat merkittävässä määrin panneet täytäntöön yhteisen toiminnan säännöksiä. Oli kuitenkin selvää, että lisätoimenpiteitä oli mahdollisuus toteuttaa. Tätä arviota tukivat tiedot, jotka jäsenvaltiot toimittivat ensimmäisen arviointiraportin perusteella, joka oli osoittanut, että jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöä voitiin kehittää rasismin ja muukalaisvihan torjumisen osalta. Vielä yhteisen toiminnan hyväksymisen jälkeenkin esimerkiksi rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ja oikeusavun osalta on havaittavissa ongelmia. Toinen ECRIn maaraporteissa käsitelty kysymys on rasististen tarkoitusperien huomioon ottaminen mitattaessa tavallisista rikoksista, kuten murhista, pahoinpitelystä tai vahingonteosta annettavia rangaistuksia. Eräissä jäsenvaltioissa on jo annettu tätä asiaa koskevia säädöksiä. Tämä on selkeä merkki siitä, että yhteisö on halukas torjumaan näitä rikollisuuden muotoja. Alan kattava ja selkeä lainsäädäntö kaikissa jäsenvaltioissa varmistaisi myös sen, että todisteiden keräämisessä kiinnitettäisiin enemmän huomiota rasististen ja muukalaisvihamielisten piirteiden tunnistamiseen, sillä tällaiset todisteisiin liittyvät ongelmat on mainittu useissa raporteissa yhdeksi tehokkaiden syytetoimien esteistä.

Toinen alue, jota olisi kehitettävä, on Internetissä julkaistavan rasistisen ja muukalaisvihamielisen aineiston torjuminen. Kuten tietoverkkorikollisuutta koskevassa komission tiedonannossa[11] on mainittu, Internetin avulla tapahtuva rasistisen ja muukalaisvihamielisen aineiston levittäminen on erittäin huolestuttavaa. Sen lisäksi, että Internet toimii viestinnän, viihteen ja kaupankäynnin välineenä, se on suhteellisen edullinen ja erittäin tehokas väline rasistisille yksilöille tai ihmisryhmille vihamielisten mielipiteiden levittämiseen tuhansia tai jopa miljoonia henkilöitä käsittävälle yleisölle. Lisäksi Internetiin sisältöä tarjoavat tahot jäävät usein rankaisematta. Samalla Internet on kätevä väline uusien aktivistien rekrytoimiseksi. Yhdysvalloissa vuonna 1997 laaditun raportin[12] mukaan tiedossa oli

---

9 EYVL C 146, 17.5.2001, s. 110.

10 EYVL L 185, 24.7.1996, s. 5.

11 Tiedonanto "Turvallisempaan tietoyhteiskuntaan tietojärjestelmien turvallisuutta parantamalla ja tietokonerikollisuutta ehkäisemällä", KOM (2000) 890 lopullinen.

12 Lähde: Simon Wiesenthal Center, http://www.wiesenthal.com.

noin 600 Internet-sivua, joissa kiihotettiin kansanryhmän syrjintään. Tammikuussa 1999 tunnettiin jo 1426 Internet-sivua, joilla kannatettiin rasismia, antisemitismiä, vihaa lietsovaa musiikkia tai uusnatsi-ideologiaa. Näiden sivujen määrä oli kasvanut yli 2100 sivuun 15 päivään heinäkuuta 1999 mennessä. Tutkijat kuitenkin arvelevat, että näiden sivujen määrä on todellisuudessa huomattavasti suurempi. Rasistisia sivuja ylläpidetään usein Euroopan unionin ulkopuolisista maista, erityisesti Yhdysvalloista käsin. Tämä vaikeuttaa syytetoimia, sillä Yhdysvalloissa Internetin kautta tapahtuva rasistisen materiaalin levittäminen ei ole sananvapauden periaatteen vuoksi rikosoikeudellisesti rangaistavaa. Euroopan unionin päätös soveltaa yhteistä rikoslainsäädäntöä myös tällä alalla takaisi turvallisen ja rikoksista vapaan ympäristön Internetin käyttäjille. Tästä asiasta on keskusteltu Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimusluonnoksen yhteydessä. Se kuitenkin jätettiin varsinaisen yleissopimuksen ulkopuolelle ja asiasta päätettiin laatia lisäpöytäkirja. Euroopan unionin yhteinen lähestymistapa vahvistaisi yhteisön asemaa tällaista oikeudellista asiakirjaa koskevissa neuvotteluissa.

Komission valitsemalla lähestymistavalla pyritään varmistamaan, että Internetissä julkaistava rasistinen ja muukalaisvihamielinen aineisto säädetään rangaistavaksi kaikissa jäsenvaltioissa. Perusajatus sisältyy periaatteeseen, jonka mukaan lainvastaiset teot ovat lainvastaisia myös tietoverkossa. Lisäksi ehdotuksessa esitetään lainkäyttövaltaa koskevat vähimmäisperusteet näiden rikosten osalta.

Rasistinen käyttäytyminen tai yllyttäminen jonkin kansanryhmän syrjintään on kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan laitonta. Näiden säädösten soveltamisalassa, sisällössä ja täytäntöönpanon valvonnassa on kuitenkin huomattavia eroavaisuuksia. Näin ollen komissio katsoo, että alalla on pyrittävä saamaan aikaan uutta edistymistä. Rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien rikosten tekijät on saatettava oikeuteen ja tuomioistuinten käytettävissä on oltava soveltuvia ja oikeasuhteisia rangaistuksia. Erityisesti uusnatsien tai muiden ääri-ideologioita tunnustavien ryhmien tekemistä rasistisista iskuista on voitava antaa tuntuvia rangaistuksia, joilla on voimakas pelotevaikutus niihin, jotka suunnittelevat tämän tyyppisiä rikoksia.

Tuomioistuinten on valvottava lakien noudattamista, mikä ei aina toteudu nyt kyseessä olevien rikosten kohdalla. Syylliset tuomitaan vain harvoissa tapauksissa. Tämä johtuu muun muassa siitä, että joissakin tapauksissa on vaikeaa näyttää toteen rasistisia tarkoitusperiä, tai että uhrit epäröivät tai jopa pelkäävät viedä asiaa poliisille tai tuomioistuimeen taikka että lainvalvontaviranomaiset ja tuomarit eivät toisinaan ole tietoisia tosiasioista. Tilannetta voitaisiin parantaa varmistamalla, ettei tutkimusten ja syytetoimien käynnistäminen riipu uhrin nostamasta syytteestä, hyödyntämällä yhteysviranomaisia järjestelmällisemmin ja antamalla selkeämmät lainkäyttövaltaa koskevat säännöt.

4. EHDOTUS PUITEPÄÄTÖKSEKSI

Tätä taustaa vasten komissio antaa ehdotuksen puitepäätökseksi, jonka tarkoituksena on rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvia rikoksia koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen.

Tällä puitepäätöksellä on kaksi tavoitetta: toisaalta sillä halutaan varmistaa, että rasismi ja muukalaisviha ovat kaikissa jäsenvaltioissa rikosoikeudellisesti rangaistavia tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin rangaistuksin, jotka voivat vakavissa tapauksissa johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen, ja toisaalta sillä pyritään edistämään ja kannustamaan oikeudellista yhteistyötä mahdollisia esteitä poistamalla.

Ehdotetulla asiakirjalla pyritään siihen, että tietyt rasistiset ja muukalaisvihamieliset käyttäytymismuodot olisivat kaikissa jäsenvaltioissa rikosoikeudellisesti rangaistavia, ja että

kyseiseen ilmiöön määritettäisiin Euroopan yhteisön yhteinen rikoslainsäädännöllinen lähestymistapa. Jäsenvaltiot voivat tietenkin toteuttaa mittavampia toimia. Puitepäätöksessä säädetään ainoastaan lähentämisen vähimmäisedellytyksistä, jotka ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että kansallinen lainsäädäntö on riittävän kattavaa ja että oikeudellista yhteistyötä voidaan tehostaa ja kehittää.

Vuoden 1996 yhteiseen toimintaan sisältyvää rikosluetteloa on laajennettu lisäämällä siihen muita sellaisia käyttäytymismuotoja, jotka olisi määriteltävä rikoksiksi kaikissa jäsenvaltioissa. Yhteiseen toimintaan verrattuna asiakirjaan on tehty toinenkin muutos; sen sijaan, että jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus joko kriminalisoida tällaiset käyttäytymismuodot tai poiketa kaksoisrangaistavuuden periaatteesta, ne velvoitetaan toteuttamaan toimenpiteitä, jotta nämä käyttäytymismuodot olisivat rikosoikeudellisesti rangaistavia. Kesäkuun 7 päivänä 2001 pidetyssä asiantuntijakokouksessa keskusteltiin eräistä käsitteistä, joihin komission ehdotuksessa olisi puututtava. Asiantuntijat kannattivat lähestymistapaa, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan säätämään rangaistaviksi rasistiset ja muukalaisvihamieliset käyttäytymismuodot.

Yhteiset määritelmät ja rangaistukset helpottaisivat rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä ja annettavaa keskinäistä oikeusapua. Lisäksi ehdotus sisältää toimenpiteitä, joilla parannetaan jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen, kuten lainkäyttövaltaa, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja tietojenvaihtoa koskevien säännösten, yhteensopivuutta, mikä myös tarvittaessa helpottaa koordinointia.

Toisin kuin vuoden 1996 yhteisen toiminnan kohdalla, puitepäätösehdotusta ei voida tulkita siten, että sillä olisi vaikutusta velvoitteisiin, joita jäsenvaltioilla saattaa olla muiden kansainvälisten oikeudellisten asiakirjojen nojalla. Etenkin on varmistettava ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen 10 ja 11 artiklassa mainittujen sananvapauden ja kokoontumis- ja yhdistymisvapauden kaltaisten ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen. Nämä vapaudet on voitava saattaa tasapainoon sekasorron ja rikollisuuden ehkäisemisen sekä henkilön maineen ja oikeuksien suojelun kanssa.

5. OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan mukaan unionin tavoite antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella saavutetaan kehittämällä jäsenvaltioiden yhteistä toimintaa, joka kohdistuu rikosasioissa toteutettavaan poliisiyhteistyöhön ja oikeudelliseen yhteistyöhön, sekä ehkäisemällä ja torjumalla rasismia ja muukalaisvihaa. Tämä tavoite on saavutettava lähentämällä tarvittaessa rikosasioita koskevia jäsenvaltioiden sääntöjä 31 artiklan e alakohdan mukaisesti.

Oikeusviranomaisten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten välinen tiiviimpi yhteistyö on toinen keino edistää mainitun tavoitteen saavuttamista. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 31 artiklan a, b, c ja d alakohdassa luetellaan useita osa-alueita, jotka on sisällytettävä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevaan yhteiseen toimintaan. Ehdotuksella saavutetaan nämä tavoitteet. Erityisesti rikostunnusmerkistöjen yhteinen määrittäminen on keino ratkaista kaksoisrangaistavuuden ongelma keskinäisen oikeusavun ja rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä, ja samalla sillä edistetään oikeudellista yhteistyötä. Jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuus, jota 31 artiklan c alakohdassa edellytetään, voidaan varmistaa lainkäyttövallan ulottamista koskevalla edellytyksellä niissä tapauksissa, joissa jäsenvaltiot eivät luovuta kansalaisiaan. Säännöksellä, jonka mukaan poliittisia rikoksia ei voida käyttää perusteena kieltäytyä keskinäisestä oikeusavusta ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta, edesautetaan 31 artiklan b alakohdassa esitetyn luovuttamisen helpottamista koskevan tavoitteen saavuttamista. Perustamalla yhteysviranomaisia tietojenvaihtoa varten helpotetaan ja nopeutetaan toimivaltaisten

viranomaisten yhteistyötä ja varmistetaan jäsenvaltioissa sovellettavien sääntöjen yhteensopivuus, jota edellytetään 31 artiklan a ja c alakohdassa.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdassa puitepäätökset mainitaan välineinä, joilla voidaan lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä. Puitepäätösten on oltava jäsenvaltioita sitovia tavoiteltavan tuloksen osalta, mutta ne antavat kansallisille viranomaisille mahdollisuuden valita muoto ja menetelmät.

6. ARTIKLAKOHTAISET PERUSTELUT

1 artikla (Kohde)

Puitepäätöksen 1 artikla sisältää puitepäätöksen tavoitteen, joka on rasismia ja muukalaisvihaa sisältäviä rikoksia koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentäminen sekä jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden viranomaisten yhteistyön tiivistäminen.

Tämä edesauttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklassa mainitun unionin tavoitteen saavuttamista, eli pyrkimystä antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella.

2 artikla (Soveltamisala)

Puitepäätöksen 2 artiklassa viitataan niihin tilanteisiin ja henkilöihin, joihin puitepäätöstä sovelletaan, eli rikoksiin, jotka on tehty kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella (alueperiaate), jotka on tehnyt sen jäsenvaltion kansalainen, missä teko vaikuttaa kyseisen valtion kansalaisiin tai ihmisryhmiin (aktiivinen ja passiivinen henkilöllisyysperiaate), ja jotka on tehty jäsenvaltioon sijoittautuneen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi.

3 artikla (Määritelmät)

Päätöksen 3 artiklassa määritellään puitepäätöksessä käytetyt käsitteet.

Artiklan (a) alakohdassa *"rasismi ja muukalaisviha"* määritellään uskomukseksi, että vastenmielisyys yksilöitä tai ihmisryhmiä kohtaan määräytyy pääasiassa rodun, ihonvärin, syntyperän, uskonnon tai uskomusten taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan.

Artiklan (b) alakohdassa *"rasistinen tai muukalaisvihamielinen ryhmä"* määritellään useamman kuin kahden henkilön yhteisymmärryksessä perustamaksi järjestäytyneeksi organisaatioksi, jonka tarkoituksena on tehdä 4 artiklan a–e alakohdassa tarkoitettuja rikoksia.

Artiklan (c) alakohdassa annetaan *"oikeushenkilön"* määritelmä. Oikeushenkilön määritelmää on käytetty muussa Euroopan unionin tasolla annetussa lainsäädännössä, kuten Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamista koskevaan yleissopimukseen liittyvässä toisessa pöytäkirjassa.

4 artikla (Rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvät rikokset)

Taustalla on vuoden 1996 yhteiseen toimintaan sisältyvä toimintaluettelo, jota on laajettu lisäämällä siihen rasistisin tai muukalaisvihamielisin tavoittein yksilöihin tai ihmisryhmiin kohdistetut julkiset loukkaukset tai uhkaukset. Lisäksi siinä säädetään velvollisuudesta nostaa syyte - julkista yllytystä väkivaltaan tai vihaan lukuun ottamatta - mitä hyvänsä rasistista käyttäytymistä kohtaan, joka voi vahingoittaa merkittävästi sen kohteena olevia yksilöitä tai ihmisryhmiä.

Puitepäätöksen 4 artiklassa jäsenvaltiot velvoitetaan varmistamaan, että tällaiset rasistiset ja

muukalaisvihamieliset teot ovat rikosoikeudellisesti rangaistavia. Ehdotukseen ei sisälly yhteisessä toiminnassa tarjottua mahdollisuutta joko kriminalisoida nämä käyttäytymismuodot tai poiketa kaksoisrangaistavuuden periaatteesta.

Vuoden 1996 yhteisen toiminnan sanamuotoon 4 artiklan d alakohdassa mainittujen tekojen osalta tehdyt muutokset perustuvat suurelta osin Saksan lainsäädäntöön, jossa kieltämisen lisäksi kriminalisoidaan myös mainittujen rikosten vähättely, jos se saattaa häiritä yleistä järjestystä. Tällaista toimintaa olisi arvioitava siltä kannalta, aiheutuuko siitä uhkaa yleiselle järjestykselle.

Kyseinen artikla kattaa kaikkien välineiden, myös tietojärjestelmän avulla toteutetut teot. On varmistettava, että jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöä sovelletaan Internetissä julkaistavaan rasistiseen ja muukalaisvihamieliseen aineistoon. Lähestymistavan taustalla on periaate, jonka mukaan lainvastaiset teot ovat lainvastaisia myös tietoverkossa.

5 artikla (Yllytys, avunanto ja yritys)

Puitepäätöksen 5 artiklassa jäsenvaltiot velvoitetaan varmistamaan, että rasismiin ja muukalaisvihaan perustuviin rikoksiin yllyttäminen, avunanto ja teon yritys ovat rangaistavia tekoja.

6 artikla (Rangaistukset ja seuraamukset)

Puitepäätöksen 6 artikla koskee rangaistuksia ja muita seuraamuksia. Artiklan 1 kohdan mukaan 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista on voitava langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rangaistuksia. Artiklan 2 kohdassa todetaan, että 4 kohdan b–e alakohdassa tarkoitetuista rikoksista on ainakin vakavissa tapauksissa voitava antaa vapausrangaistuksia, jotka voivat johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen. Tämä täyttää Schengenin soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 51 artiklan a alakohdassa esitetyn etsintää ja takavarikkoa koskevaan pyyntöön liittyvän edellytyksen, jonka mukaan kummankin valtion lainsäädännön mukaan ankarin seuraamus on vähintään kuuden kuukauden vapausrangaistus.

Enimmäisrangaistukseksi julkisesta yllytyksestä väkivaltaan tai rasistiseen vihaan ja muukalaisvihaan tai mistä hyvänsä muusta sellaisesta rasistisesta tai muukalaisvihamielisestä käyttäytymisestä, joka voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa kyseisille yksilöille tai ihmisryhmille, ehdotetaan vähintään kahden vuoden vapausrangaistusta. Sama lähestymistapa on otettu käyttöön 4 artiklan f alakohdassa, jossa säädetään rasistisen tai muukalaisvihamielisen ryhmän toiminnan johtamisesta, tukemisesta tai siihen osallistumisesta tarkoituksena edesauttaa organisaation rikollista toimintaa.

Tämä merkitsee sitä, että nämä rikokset kuuluvat rahanpesusta, rikoksentekovälineiden ja rikoksen tuottaman hyödyn tunnistamisesta, jäljittämisestä, jäädyttämisestä tai takavarikoimisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen[13] 1 artiklan b alakohdan soveltamisalaan, eli tällaisista rikoksista saatavan tuoton pesu on rangaistavaa.

Päätöksessä säädetään mahdollisuudesta langettaa 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista yhdyskuntapalvelun tai koulutukseen osallistumisen, kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien riiston taikka tuomion tai sen osan julkaisemisen kaltaisia lisä- tai vaihtoehtoisia seuraamuksia. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen jätetään oikeusviranomaisten

[13] EYVL L 182, 5.7.2001, s. 1.

harkintavaltaan. Myös sakkorangaistuksia tai hyväntekeväisyyteen käytettäviä maksuja voidaan määrätä.

Kyseisen artiklan 6 kohdassa säädetään toimenpiteistä 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseen tarvittavan aineiston ja välineistön tai tällaisista rikoksista saadun varallisuuden takavarikoimiseksi ja menetetyksi tuomitsemiseksi.

7 artikla (Rasismiin perustuvista rikoksista annettujen rangaistusten koventamisperusteet)

Tämä artikla koskee tapauksia, joissa rikoksen tekijän asemaa voidaan pitää koventamisperusteena, eli tuomiota voidaan koventaa, jos henkilö toimii julkista tai yksityistä ammatillista toimintaa harjoittaessaan.

8 artikla (Rasistiset ja muukalaisvihamieliset vaikuttimet)

Rasismin ja muukalaisvihan vastaista toimintaa tehostetaan ottamalla rasistiset ja muukalaisvihamieliset vaikuttimet huomioon koventamisperusteina tavanomaisten rikosten rangaistuksia määritettäessä. Tällä voi olla pelotevaikutus niihin, jotka suunnittelevat rasistisiin ja muukalaisvihamielisiin vaikuttimiin perustuvia rikoksia. Näin ollen 8 artiklassa viitataan mahdollisuuteen käyttää rikoksentekijän rasistista aikomusta koventamisperusteena määritettäessä murhan tai pahoinpitelyn kaltaisten tavanomaisten rikosten vakavuutta.

Kumpikin 7 ja 8 artiklassa esitetyistä mahdollisuuksista esiintyy jo nyt eräiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä.

9 artikla (Oikeushenkilöiden vastuu)

Useissa rikollisuuden eri muotojen torjumiseksi annetuissa yhteisön säädöksissä valitun lähestymistavan mukaisesti on tarpeen säätää tapauksista, joissa rasismiin ja muukalaisvihaan perustuviin rikoksiin on osallistunut oikeushenkilöitä. Tämän vuoksi 9 artiklassa säädetään oikeushenkilön saattamisesta vastuuseen 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, jotka on asianomaisen oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön toimielimen osana johtavassa asemassa oleva henkilö. Vastuu olisi määriteltävä siten, että se kattaa sekä rikosoikeudellisen että siviilioikeudellisen vastuun.

Tietojärjestelmän avulla tehtyjen rikosten osalta 9 artiklalla ei ole vaikutusta tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annetun direktiivin 2000/31/EY[14] ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") säännöksiin, sillä kyseinen direktiivi koskee välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuuta.

Tämän lisäksi yleisen käytännön mukaisesti 2 kohdassa säädetään, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos sen puolesta tai hyväksi on ollut mahdollista tehdä rikoksia siksi, että henkilö, jolla on valtuudet tehdä päätöksiä, on harjoittanut ohjausta tai valvontaa puutteellisesti. Artiklan 3 kohdassa säädetään, ettei oikeushenkilöön kohdistuva oikeustutkinta sulje pois rinnakkaista oikeustutkintaa, joka kohdistuu luonnolliseen henkilöön.

10 artikla (Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset)

Puitepäätöksen 10 artiklassa esitetään 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin vastuullisiksi todettuihin oikeushenkilöihin kohdistuvien seuraamusten edellytykset. Seuraamusten tulee olla

[14] EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia ja vähimmäisrangaistukseksi on säädettävä rikosoikeudellinen tai muu sakko. Artiklassa säädetään myös muista oikeushenkilöihin sovellettavista seuraamuksista.

11 artikla (Syytetoimien käynnistäminen)

Rikosten torjuntaa koskevaan Euroopan unionin lähestymistapaan kuuluu olennaisesti uhrien suojelu ja auttaminen. Neuvosto teki 15 päivänä maaliskuuta 2001 puitepäätöksen uhrin asemasta rikosoikeudenkäyntimenettelyssä. Lisäksi komissio on antanut vihreän kirjan rikoksen uhreille maksettavista korvauksista[15].

Rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien rikosten uhrit ovat usein erityisen haavoittuvaisia. Monet heistä ovat haluttomia käynnistämään oikeudellista menettelyä. He luulevat usein, ettei heidän tekemäänsä rikosilmoitukseen suhtauduta vakavasti tai he pelkäävät rikoksentekijöiden kostoa. Tämän vuoksi kunkin jäsenvaltion olisi varmistettava, etteivät tutkimukset tai syytetoimet riipu rikoksen uhrin tekemästä rikosilmoituksesta tai nostamasta syytteestä ainakaan silloin, kun kyseessä ovat vakavat rasistiset rikokset, kuten julkinen yllytys väkivaltaan tai rasistiseen vihaan ja muukalaisvihaan tai mikä hyvänsä muu sellainen rasistinen tai muukalaisvihamielinen käyttäytyminen, joka voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa kyseisille yksilöille tai ihmisryhmille. Tällaista toimintaa on esimerkiksi rasistisen aineiston julkinen levittäminen ja jakaminen taikka rasistisen tai muukalaisvihamielisen ryhmän toiminnan johtaminen, tukeminen tai siihen osallistuminen tarkoituksena edesauttaa organisaation rikollista toimintaa.

12 artikla (Lainkäyttövalta)

Puitepäätöksen 12 artikla sisältää lainkäyttövaltaa koskevia menettelysäännöksiä.

Artiklan 1 kohdassa esitetään ne edellytykset, joiden nojalla määräytyy lainkäyttövalta tämän puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin liittyvässä syytteeseenpanossa. Jäsenvaltion on ulotettava lainkäyttövaltansa kyseessä olevaan rikokseen seuraavissa kolmessa tapauksessa:

a) rikos on tehty osittain tai kokonaan sen alueella, riippumatta rikoksessa osallisena olevan henkilön asemasta tai kansalaisuudesta (alueperiaate), tai

b) rikoksentekijä on kyseisen jäsenvaltion kansalainen ja teko vaikuttaa kyseisen valtion kansalaisiin tai ihmisryhmiin (aktiivinen ja passiivinen henkilöllisyysperiaate). Tämä alakohta ei rajoita a alakohdan tulkintaa siltä osin kuin se koskee rikosta, joka on tehty osittain kyseisen valtion alueella, tai

c) rikos on tehty kyseisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi.

Artiklan 2 kohdassa käsitellään lainkäyttövaltaa tietojärjestelmän avulla tehtyjen rikosten kohdalla. Siinä esitetään vähimmäisedellytykset sen estämiseksi, että rasististen rikosten tekijät hyödyntävät eri jäsenvaltioissa lainkäyttövallalle säädettyjä eri perusteita välttääkseen rikosoikeudellisen menettelyn. Pyrkimyksenä on, että ulotettaessa lainkäyttövaltaa rikoksiin 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun alueperiaatteen perusteella, kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat seuraavat tapaukset:

a) Rikoksentekijä tekee rikoksen ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella. Se, liittyykö rikokseen kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää

[15] KOM(2001)536 lopullinen.

rasistista aineistoa, ei vaikuta asiaan. Esimerkiksi henkilö yhdessä jäsenvaltiossa asettaa rasistista aineistoa kolmannen maan alueella sijaitsevalle Internet-sivulle.

b) Rikokseen liittyy jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää rasistista aineistoa. Se, tekeekö rikoksentekijä rikoksen ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella, ei vaikuta asiaan. Esimerkiksi henkilö asettaa kolmannesta valtiosta käsin rasistista tai muukalaisvihamielistä aineistoa jonkin jäsenvaltion alueella sijaitsevalle Internet-sivulle.

Koska kaikkien jäsenvaltioiden oikeusperinne ei tunne ekstraterritoriaalisuutta kaikkien rikoslajien osalta, 3 kohdan nojalla ne voivat olla soveltamatta 1 kohdassa säädettyä lainkäyttövaltasääntöä 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetuissa tilanteissa.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle, jos ne päättävät soveltaa 3 kohtaa.

13 artikla (Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen ja syytteeseen asettaminen)

Tämän artiklan soveltaminen lopetetaan heti kun eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva komission ehdotus hyväksytään; kyseinen ehdotus korvaa rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen Euroopan unionissa. Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan ehdotuksen nojalla kansallisuutta ei voi käyttää kieltäytymisperusteena.

Puitepäätöksen 13 artiklassa otetaan huomioon se, etteivät tietyt jäsenvaltiot luovuta omia kansalaisiaan, sekä pyritään varmistamaan, että rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvista rikoksista epäillyt henkilöt voidaan panna syytteeseen niissäkin tapauksissa, joissa jäsenvaltio kieltäytyy luovuttamasta omia kansalaisiaan.
Jäsenvaltion, joka ei luovuta omia kansalaisiaan, on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa rikoksiin, joita sen omat kansalaiset tekevät toisen jäsenvaltion alueella, ja nostaakseen tarvittaessa näitä rikoksia koskevat syytteet.

14 artikla (Poliittiset rikokset)

Vuoden 1996 yhteisessä toiminnassa jäsenvaltioita pyydettiin tunnustamaan, että kyseisessä asiakirjassa mainittuja käyttäytymismuotoja ei saisi pitää sellaisina poliittisina rikoksina, joiden perusteella voidaan kieltäytyä myöntämästä keskinäistä oikeusapua. Yhteisen toiminnan täytäntöönpanoa koskevassa ensimmäisessä raportissa todettiin, että kansainvälisessä yhteistyössä tällaisia käyttäytymismuotoja ei pidetä jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä poliittisina rikoksina. Tämä säännös on kuitenkin aiheellista sisällyttää puitepäätökseen, sillä puitepäätöksen soveltamisalaa on laajennettu. Lisäksi yhteisessä toiminnassa lueteltuja käyttäytymismuotoja ei tulisi pitää sellaisina poliittisina rikoksina, joiden perusteella voidaan kieltäytyä suostumasta luovuttamispyyntöön.

15 artikla (Tietojenvaihto)

Tällä artiklalla pyritään helpottamaan tietojenvaihtoa. Vuoden 1996 yhteisen toiminnan mukaan kukin jäsenvaltio toteuttaa toimenpiteet yhteisen toiminnan soveltamisalaan kuuluvien rikosten tutkimisen ja oikeudenkäyntien kannalta hyödyllisten tietojen keräämisestä ja vaihdosta vastaavien yhteysviranomaisten perustamiseksi jäsenvaltioihin. Yhteisen toiminnan täytäntöönpanoa koskevassa ensimmäisessä raportissa todettiin, että yhteysviranomaisten osalta olisi syytä toteuttaa lisätoimenpiteitä. Näin ollen 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toiminnallisia yhteysviranomaisia perustetaan helpottamaan tämän puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvia rikoksia koskevien tietojen vaihtoa. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot voivat käyttää olemassa olevia yhteistyöjärjestelyjä.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle nimeämänsä yhteysviranomaiset.

Vuoden 1996 yhteisessä toiminnassa todettiin, että kukin jäsenvaltio toteuttaa toimenpiteet tiedon antamiseksi toiselle jäsenvaltiolle, jotta se voi aloittaa oikeudenkäyntimenettelyn silloin kun on käynyt ilmi, että rasistisia tai muukalaisvihamielisiä ilmauksia sisältävää aineistoa on varastoitu johonkin jäsenvaltioon niiden jossakin toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa jakelua tai levittämistä varten. Tätä tarkoitusta varten voidaan käyttää 1 kohdassa mainittuja toiminnallisia yhteysviranomaisia. Tämä ei kuitenkaan rajoita keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 21 artiklan soveltamista, jossa viitataan oikeudenkäyntimenettelyjen yhteydessä toteutettavaan tietojenvaihtoon.

16 artikla (Täytäntöönpano)

Puitepäätöksen 16 artiklassa käsitellään tämän puitepäätöksen täytäntöönpanoa ja seurantaa.

Artiklan 1 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltiot toteuttavat tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttävät toimenpiteet 30 päivään kesäkuuta 2004 mennessä.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Näiden tietojen perusteella komissio laatii raportin siitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet tämän puitepäätöksen noudattamiseksi, ja tarvittaessa raporttiin liitetään asiaan liittyvät lainsäädäntöehdotukset. Neuvosto arvioi, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet tämän puitepäätöksen mukaisia velvoitteitaan.

17 artikla (Yhteisen toiminnan 96/443/YOS kumoaminen)

Puitepäätöksen 17 artiklalla kumotaan yhteinen toiminta 96/443/YOS 15 päivältä heinäkuuta 1996 rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta.

18 artikla (Voimaantulo)

Päätöksen 18 artiklassa säädetään puitepäätöksen voimaantulosta kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

2001/0270 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 ja 31 artiklan sekä 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[16],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[17],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Rasismilla ja muukalaisvihalla rikotaan vapauden, kansanvallan, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteita, joille Euroopan unioni perustuu ja jotka ovat yhteisiä kaikille jäsenvaltioille.

(2) Parhaista tavoista panna täytäntöön Amsterdamin sopimuksen määräykset vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisesta annetussa neuvoston ja komission toimintasuunnitelmassa[18], Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmissä[19], Euroopan parlamentin 20 päivänä syyskuuta 2000 antamassa päätöslauselmassa[20] ja komission neuvostolle ja Euroopan parlamentille antamassa tiedonannossa tulostaulu vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteutumisen seuraamiseksi Euroopan unionissa (vuoden 2000 jälkipuoliskoa koskeva puolivuotispäivitys)[21] edellytetään toimenpiteitä tällä alalla.

(3) Yhteistä toimintaa 96/443/YOS 15 päivältä heinäkuuta 1996, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella, rasismin ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta[22], on täydennettävä lainsäädäntötoimilla, joilla puututaan tarpeeseen lähentää jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia sekä poistaa pääasiassa jäsenvaltioiden oikeudellisten lähestymistapojen eroavuuksiin perustuvia tehokkaan oikeudellisen yhteistyön esteitä.

(4) Vuoden 1996 yhteisen toiminnan ja muilla kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Euroopan neuvostossa, toteutettujen toimenpiteiden arvioinnin mukaan oikeudellisessa

---

16 EYVL C [...], […], s. [...].
17 EYVL C [...], […], s. [...].
18 EYVL C 19, 23.1.1999, s. 1.
19 http://ue.eu.int/fi/Info/eurocouncil/index.htm.
20 EYVL C 146, 17.5.2001, s. 110.
21 KOM(2000)782 lopullinen.
22 EYVL L 185, 24.7.1996, s. 5.

yhteistyössä on edelleen ollut ongelmia, minkä vuoksi jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöjä on kehitettävä edelleen, jotta varmistetaan kattavan ja selkeän lainsäädännön täytäntöönpano rasismin ja muukalaisvihan tehokkaan torjumisen varmistamiseksi.

(5) Rasismille ja muukalaisvihalle on määritettävä yhteinen rikoslainsäädännöllinen lähestymistapa Euroopan unionissa sen varmistamiseksi, että tietyntyyppinen käyttäytyminen katsotaan rikokseksi kaikissa jäsenvaltiossa, ja että näihin rikoksiin syyllistyneille tai niistä vastuussa oleville luonnollisille ja oikeushenkilöille määrätään tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rangaistuksia ja seuraamuksia.

(6) Tavanomaisten rikosten rangaistuksia määritettäessä rasistiset ja muukalaisvihamieliset vaikuttimet olisi otettava huomioon koventamisperusteina. Tämä toimisi suorana vastauksena näiden rikosten tekijöille ja lisäksi sillä olisi pelotevaikutusta.

(7) Rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvän rikoksen tekemistä ammatillista toimintaa harjoitettaessa olisi pidettävä koventamisperusteena, sillä tällaiseen tekoon sisältyy väärinkäytös, joka on erityisen tuomittava.

(8) On varmistettava, että rasismiin ja muukalaisvihaan liittyviä rikoksia koskevat tutkimukset ja syytteet eivät riipu uhrien tekemistä rikosilmoituksista tai nostamista syytteistä, sillä he ovat usein erityisen haavoittuvaisia ja haluttomia käynnistämään oikeudellista menettelyä.

(9) Rasismiin ja muukalaisvihaan perustuvien rikosten tehokkaamman ehkäisemisen varmistamiseksi olisi edistettävä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa laatimalla selkeät säännöt lainkäyttövallasta ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta.

(10) Tietojenvaihtoa varten on perustettava toiminnallisia yhteysviranomaisia tai käytettävä olemassa olevia yhteistyöjärjestelyjä.

(11) Kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä 28 päivänä tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen. Henkilötietoja suojellaan tämän puitepäätöksen täytäntöönpanoon liittyvässä tietojenkäsittelyssä mainitun yleissopimuksen periaatteiden mukaisesti.

(12) Asetettuja tavoitteita eli sitä, että rasismista ja muukalaisvihasta määrätään kaikissa jäsenvaltioissa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia rangaistuksia ja että oikeudellista yhteistyötä tehostetaan ja siihen kannustetaan poistamalla mahdolliset esteet, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa yksittäisten jäsenvaltioiden toimin, sillä sääntöjen on oltava yhteiset ja yhteensopivat, vaan ne voidaan tästä syystä saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Viimeksi mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

(13) Tällä puitepäätöksellä ei rajoiteta Euroopan yhteisön toimivaltaa.

(14) Olisi kumottava yhteinen toiminta 96/443/YOS, sillä se on vanhentunut Amsterdamin sopimuksen, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun

periaatteen täytäntöönpanosta 29 päivänä kesäkuuta 2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY[23] ja tämän puitepäätöksen hyväksymisen myötä.

(15) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja erityisesti sen 10 ja 11 artiklassa tunnustetut periaatteet, sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen II ja VI luvussa tunnustetut periaatteet,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla - Kohde

Tässä puitepäätöksessä säädetään rasismia ja muukalaisvihaa sisältäviä rikoksia koskevien jäsenvaltioiden lakien ja asetusten lähentämisestä sekä jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten ja muiden viranomaisten yhteistyön tiivistämisestä.

2 artikla - Soveltamisala

Tätä puitepäätöstä sovelletaan rasismiin ja muukalaisvihaan liittyviin rikoksiin,

(a) jotka on tehty jäsenvaltioiden alueella tai

(b) jotka ovat tehneet sen jäsenvaltion kansalaiset, jossa teko vaikuttaa kyseisen valtion kansalaisiin tai ihmisryhmiin, tai

(c) jotka on tehty jäsenvaltioon sijoittautuneen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi.

3 artikla - Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä käytetään seuraavia määritelmiä:

(a) *"rasismilla ja muukalaisvihalla"* tarkoitetaan uskomusta, että vastenmielisyys yksilöitä tai ihmisryhmiä kohtaan määräytyy pääasiassa rodun, ihonvärin, syntyperän, uskonnon tai uskomusten taikka kansallisen tai etnisen alkuperän mukaan;

(b) *"rasistisella tai muukalaisvihamielisellä ryhmällä"* tarkoitetaan useamman kuin kahden henkilön yhteisymmärryksessä perustamaa järjestäytynyttä organisaatiota, jonka tarkoituksena on tehdä 4 artiklan a–e alakohdassa tarkoitettuja rikoksia;

(c) *"oikeushenkilöllä"* tarkoitetaan mitä tahansa muodostumaa, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan lain mukaan, lukuun ottamatta valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

4 artikla - Rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvät rikokset

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että seuraava tahallinen toiminta on rikosoikeudellisesti rangaistavaa toteutustavasta riippumatta:

(a) Julkinen yllytys väkivaltaan tai rasistiseen vihaan ja muukalaisvihaan tai mikä hyvänsä

[23] EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22.

muu rasistinen tai muukalaisvihamielinen käyttäytyminen, joka voi aiheuttaa merkittävää vahinkoa kyseisille yksilöille tai ihmisryhmille;

(b) yksilöihin tai ihmisryhmiin kohdistetut rasistiset tai muukalaisvihamieliset julkiset loukkaukset tai uhkaukset;

(c) kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön 6, 7 ja 8 artiklassa määriteltyjen joukkotuhonnan, rikosten ihmisyyttä vastaan ja sotarikosten julkinen puolustaminen rasistisessa tai muukalaisvihamielisessä tarkoituksessa;

(d) huhtikuun 8 päivänä 1945 tehdyn Lontoon sopimuksen liitteenä olevan kansainvälisen sotarikostuomioistuimen perussäännön 6 artiklassa määriteltyjen rikosten julkinen kieltäminen tai vähättely siten, että se saattaa häiritä yleistä järjestystä;

(e) rasistisia tai muukalaisvihamielisiä ilmauksia sisältävien kirjoitusten, kuvien tai muun vastaavan aineiston julkinen levittäminen ja jakaminen;

(f) rasistisen tai muukalaisvihamielisen ryhmän toiminnan johtaminen, tukeminen tai siihen osallistuminen tarkoituksena edesauttaa organisaation rikollista toimintaa.

5 artikla - Yllytys, avunanto ja yritys

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta yllytys, avunanto ja teon yritys ovat rangaistavia.

6 artikla - Rangaistukset ja seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 ja 5 artiklassa tarkoitetut rikokset ovat rangaistavia tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin rangaistuksin.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 4 artiklan b–e alakohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan ainakin vakavissa tapauksissa antaa vapausrangaistuksia, jotka voivat johtaa rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen.

3. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 4 artiklan a ja f alakohdassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä vapausrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kaksi vuotta.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä yhdyskuntapalvelun tai koulutukseen osallistumisen, kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien menettämisen taikka tuomion tai sen osan julkaisemisen kaltaisia lisä- tai vaihtoehtoisia seuraamuksia.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä sakkorangaistus tai hyväntekeväisyyteen käytettävä maksu.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseksi tarvittavan aineiston ja välineistön tai tällaisten rikosten tuoton takavarikointi ja menetettäväksi tuomitseminen.

7 artikla - Rasismiin perustuvista rikoksista annettujen rangaistusten koventamisperusteet

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rangaistusta voidaan koventaa tapauksissa, joissa 4 ja 5 artiklassa tarkoitetun rikoksen tekijä tekee rikoksen ammatillista toimintaa harjoittaessaan ja uhri on riippuvainen tästä toiminnasta.

8 artikla - Rasistiset ja muukalaisvihamieliset vaikuttimet

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rasistisia ja muukalaisvihamielisiä vaikuttimia voidaan pitää koventamisperusteina määritettäessä rangaistuksia muille kuin 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuille rikoksille.

9 artikla - Oikeushenkilöiden vastuu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen sellaisesta 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista toiminnasta, jonka on oikeushenkilön puolesta tai hyväksi toteuttanut joko yksin tai oikeushenkilön toimielimen osana henkilö, jonka johtava asema oikeushenkilössä perustuu

   (a) toimivaltaan edustaa oikeushenkilöä, tai

   (b) toimivaltaan tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta, tai

   (c) toimivaltaan harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tapausten lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitetun henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alaisena toimiva henkilö on voinut tehdä kyseisen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta ei estä rikosoikeudenkäyntiä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka tekevät 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia tai käyttäytyvät kyseisissä artikloissa tarkoitetulla tavalla.

10 artikla - Oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin seuraamuksin, joihin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten:

   a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettyjen etuisuuksien tai tuen saamiseen;

   b) tilapäinen tai pysyvä liiketoimintakielto;

   c) oikeudelliseen valvontaan asettaminen;

   d) tuomioistuimen määräys lopettaa toiminta;

e) rikoksen tekemiseen käytettyjen laitosten sulkeminen väliaikaisesti tai pysyvästi.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti vastuulliseksi todettua oikeushenkilöä voidaan rangaista tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin seuraamuksin tai toimenpitein.

11 artikla - Syytetoimien käynnistäminen

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskevat tutkimukset ja syytetoimet eivät riipu rikoksen uhrin tekemästä rikosilmoituksesta tai nostamasta syytteestä ainakaan tapauksissa, joissa 4 artiklan a, e ja f alakohdassa tarkoitetut rikokset on tehty kyseisen jäsenvaltion alueella.

12 artikla - Lainkäyttövalta

1. Kunkin jäsenvaltion on ulotettava lainkäyttövaltansa 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, jos

(a) rikos on tehty kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella, tai

(b) rikoksen on tehnyt jäsenvaltion kansalainen ja teko vaikuttaa kyseisen valtion kansalaisiin tai ihmisryhmiin, tai

(c) rikos on tehty sellaisen oikeushenkilön puolesta tai hyväksi, jonka kotipaikka on kyseisen jäsenvaltion alueella.

2. Ulottaessaan lainkäyttövaltaansa 1 artiklan a alakohdan mukaisesti kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat myös tilanteet, joissa rikos toteutetaan tietojärjestelmän avulla ja

a) rikoksentekijä tekee rikoksen ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella, jolloin asiaan ei vaikuta se, liittyykö rikokseen jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää rasistista aineistoa,

b) rikokseen liittyy jäsenvaltion alueella sijaitsevan tietojärjestelmän sisältämää rasistista aineistoa, jolloin asiaan ei vaikuta se, tekeekö rikoksentekijä rikoksen ollessaan fyysisesti jäsenvaltion alueella.

3. Jäsenvaltio voi päättää, ettei se sovella 1 kohdan b ja c alakohdassa asetettua lainkäyttövaltasääntöä tai että se soveltaa sitä vain tietyissä tapauksissa tai tilanteissa.

4. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle, jos ne päättävät soveltaa 3 kohtaa, sekä tarvittaessa myös ne erityistapaukset tai -tilanteet, joissa päätöstä sovelletaan.

13 artikla - Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen ja syytteeseen asettaminen

1. Jäsenvaltion, joka ei lainsäädäntönsä perusteella luovuta omia kansalaisiaan, on ulotettava lainkäyttövaltansa omien kansalaistensa jäsenvaltion alueen ulkopuolella tekemiin 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin.

2. Jos jonkin jäsenvaltion kansalaisen väitetään tehneen toisessa jäsenvaltiossa jonkin 4 ja 5 artiklassa tarkoitetun rikoksen ja ensin mainittu jäsenvaltio kieltäytyy luovuttamasta häntä tuohon toiseen jäsenvaltioon yksinomaan henkilön kansalaisuuden perusteella, luovutuksesta kieltäytyneen jäsenvaltion on saatettava asia omien toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi tarvittaessa syytteeseen panemista varten.

   Syytetoimien mahdollistamiseksi on jäsenvaltion, jossa rikos tehtiin, toimitettava toisen valtion toimivaltaisille viranomaisille rikokseen liittyvät asiakirjat, tiedot ja todistuskappaleet rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan 13 päivänä joulukuuta 1957 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa määrättyjä menettelyjä noudattaen. Pyynnön esittäneelle jäsenvaltiolle on ilmoitettava mahdollisiin syytetoimiin ryhtymisestä ja niiden tuloksista.

3. Tässä artiklassa tarkoitetaan jäsenvaltion "kansalaisella" rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan nojalla mahdollisesti annetussa ilmoituksessa tarkoitettuja henkilöitä.

14 artikla - Poliittiset rikokset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia ei pidetä poliittisina rikoksina, joiden perusteella voidaan kieltäytyä myöntämästä keskinäistä oikeusapua ja toteuttamasta rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista.

15 artikla - Tietojenvaihto

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä toiminnalliset yhteysviranomaiset tai ne voivat käyttää olemassa olevia toimintarakenteita tämän puitepäätöksen soveltamista koskevaa jäsenvaltioiden välistä tietojenvaihtoa ja muita yhteyksiä varten.

2. Edellä 1 kohdan soveltamiseksi kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle toiminnalliset yhteysviranomaisensa tai muut toimintarakenteensa. Pääsihteeristö ilmoittaa nämä tiedot muille jäsenvaltioille.

3. Kun jäsenvaltion tiedossa on, että rasistisia tai muukalaisvihamielisiä ilmauksia sisältävää aineistoa on varastoitu sen alueelle jossakin toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa jakelua tai levittämistä varten, kyseisen jäsenvaltion on luovutettava nämä tiedot toiselle jäsenvaltiolle, jotta tämä voi lainsäädäntönsä mukaisesti aloittaa oikeudenkäyntimenettelyn tai menettämisseuraamusta koskevan menettelyn. Tätä tarkoitusta varten voidaan käyttää 1 kohdassa mainittuja toiminnallisia yhteysviranomaisia.

16 artikla - Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 30 päivään kesäkuuta 2004 mennessä.

2. Niiden on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle kirjallisina antamansa säännökset ja tiedot tämän puitepäätöksen noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä.

3. Näiden tietojen perusteella komissio antaa 30 päivään kesäkuuta 2005 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle raportin tämän puitepäätöksen toiminnasta, johon tarvittaessa liitetään asiaan liittyvät lainsäädäntöehdotukset.

4. Neuvosto arvioi, missä määrin jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä puitepäätöstä.

17 artikla - Yhteisen toiminnan 96/443/YOS kumoaminen

Kumotaan yhteinen toiminta 96/443/YOS.

18 artikla - Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä […]

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja